

POBOŻNOŚĆ (294) *sb f*

Wszystkie o jasne.

sg N pobożność (49). *◇ G* pobożności (89). *◇ D* pobożności (23). *◇ A* pobożność (42). *◇ I* pobożnością (23). *◇ L* pobożności (61). *◇ pl G* pobożności (1). *◇ A* pobożności (2). *◇ I* pobożnościami (2). *◇ L* pobożnościach (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI (dwa z niżej notowanych przykładów) – XVII w.

1. *Życie zgodne z nakazami bożymi; bycie pobożnym, oddawanie czci Bogu; pietas BartBydġ, Vulg, PolAnt, Mącz, Modrz, Calep, Cn; religio PolAnt, Modrz; cultus Dei, misericordia PolAnt; fidei devotio BartBydġ; sanctitas Calep (282) :*

a. *W judeochrześcijaństwie (280) : BartBydġ 115; Diar 34; Takież też y niewiały [aby modliły się] w wberze ochędożnym/ ze włthydem/ y trzeźwością/ przybierając ię nie w przyprawkę [...]; ále iáko przyfthoi niewiałtham kthore obiecuią pobożność przez vczynki dobre. Leop 1. Tim 2/10; W łkárbiech mądrości záchowaná ieft vmiejętność/ á złošnicy brzydzą ię pobożnością. BibRadz Eccli 1/24, Sap 10/12, Bar 5/4; Což thám moze być dáley zá pobożność ábo co zá Religia/ gdzie ieden on Bog Oćiec/ [...] nigdy nie vrodzony/ bo Oycá nigdy nie miał GrzegRóżn H4, Fv; Pietas, Bogoboyność, Pobożność/ Nabożeństwo/ Boża chwałá/ chuć ku bożey służbie y ku łwym łtarłzym. Mącz 301c, 41d, 280a; LeoPrzep [K]; BiałKat 53v, 153v, 338v; KuczbKat 70, 110, 120, 300, 310, 370; WujJud a8; WujJudConf 29v, 32, 109; Pobożność tho w nas łpráwuie/ że ię łzczýrze przyłączamy prawdziwą wiará ku Pánu Bogu/ onego ię łámego vprzeymie boimy/ iemu łámemu cześć chwałę wzdáiemy RejPosWstaw [21²]v, 21v, [21²] [2 r.], [21²]v [4 r.], 22, [41²] [2 r.] (14); HistHel [A2]v; Lecž pogáńfkie y bábie básni odrzucay/ á zwyczay ię ku pobożności. BudNT 1. Tim 4/7; CzechRozm 220; PaprPan C; ModrzBaz 106; KochPs 170; SkarŻyw A2, A5, 14; CzechEp 39, 64, 102, 133, 369, 405; NiemObr 166; WisznTr 3, 19; Świętá przed tym ludźie czćili/ A przedię włzytko zrobili: A žiemią hoynie rodziłá/ Bo pobożność Bogu miá. KochSob 56; Calep 804b, 943a; GrabowSet P4v; OrzJan 119; iż gdybyš ty niewychwalony nigdy Pan/ nie łkracał/ y nie łtumił hárdości iego [szatana]/ [...] nie wygrałby ná nim/ y przed nim/ y naokazáłfzy w cnotách/ y nałwietnieyfzy w pobożności człowiek. LatHar 639, 34, 264, 367, 453, 553, 619, 676; Bowiem pobożność zdrowie doczešne y wieczne/ Przynoši nam y ktemu łumnienie bełpieczne. KołakSzczęšł C2, C2v; Abowiem ćielełne ćwiczenie/ do málá ieft pożyteczne: lecz pobożność do włzytkiego ieft pożyteczna: máiac obietnicę żywotá ninieyfzego y przyfłżego. WujNT 1. Tim 4/8, Act 3/12, 1. Tim 2/10, Philipp 4 arg, s. 717, 1. Tim 3/16 (16); PowodPr 6, 50, 62; We włzytkim rodźicow łłuchác mamy/ iedno tám nic/ gdzie nam do pobożności przełzkadzáią. SkarKaz 44a,)(4 [2 r.], 45b, 349a; GosłCast 17; PaxLiz C; SkarKazSej 700a; SapEpit A4; KlonWor 48.*

pobożność czego (4): A tu káždy moze rozeznác prawdę y pobożność zwyczáiw támtych świętych. RejAp 179v; SkarKazSej 688b. Cf »pobożność žycia«.

pobożność czyja [w tym: G sb i pron (12), pron poss (5), ai poss (1)] (18): BibRadz I 3d marg; RejPos 164v; WujJudConf 182; RejPosWstaw [41²]; Ale włzytki ine łpráwy Ezechiałzowe y pobożności iego/ te łą nápiłáne w kłięgach Ezáiałzá BudBib 2. Par 32/32; SkarJedn 375; SkarŻyw 142, 589; (marg) Probá kto iest Christiáninem [...] (–) Tenli co przešláduie/ inštyguie/ krwie prágnie bliźnie⁸⁰ [...]?

Czyli który nie życząc nikomu nic złego/ pobożności fwey pilnując/ woli to łam od inżzego cierpieć/ niż kogo tym okłádác y w to złe wdávác? *CzechEp* 25; *KochFr* 108; *KochMRot* A3v; *OrzJan* 25; *WujNT* 125; O pobożności Królów Polńkich z kłiąg Státutu. *SarnStat* 3; *PowodPr* 26; *SkarKaz*)(3v,) (4; *SkarKazSej* 693a.

W *połączeniach szeregowych* (35): *BiałKat* 201; *KuczbKat* 310; łącz też drugie [*dary boże*] co ich nie widzimy Iáko fprawiedliwość/ miłofierdzie/ fthałość/ cnothá/ á ná wżem pobożność. *RejZwierc* 94, 71, 102v, 127v, 133, 134v, 146v; *WujJudConf* 182; Trzy thedy rzeczy Apoštoł fwięthy po nas pilnie mieć chce/ [...] ábyłmy fie z wielką pilnością ćwiczýli: tho ieft/ w trzeźwości álbo w mierności/ w fprawiedliwości/ y w pobożności. *RejPosWstaw* [21²], [21³], 22 [2 r.]; *BiałKaz* D2, I4v; *CzechRozm* 197v; Ale y to nam też dobrą mysl bárzo pfuie/ [...] iż widzimy was Plebany Bifikupftwá náłzego/ bárzo być w pilności/ w nabożeńftwie/ y w pobożności oziębłe. *KarnNap* A2; *ModrzBaz* 15; *SkarJedn* 375; *SkarŻyw* 509; Nie fzukay w tym pińaniu ozdoby wymowy [...]. Ani fzukay porządku náder ozdobnego [...]. Ale fzukay fzczyrości/ prawdy/ pobożności *NiemObr* ktv, 11, 15, 166; *ArtKanc* T8v; *GrabowSet* F2; *OrzJan* 35; *LatHar* +++, 19; *WujNT* 1.Tim 6/11; *VotSzl* E4; *GosłCast* 10; *SkarKazSej* 693a, 698a.

W *przeciwstawieniach*: »pobożność ... złość (5), grzech (3), nieprawość (2), łakomstwo, niepobożność, niesprawiedliwość, niezbożność, występek« [w tym: *niezbożność i niesprawiedliwość* (1), *występek i złość* (1), *złość i nieprawość* (1)] (12): *KuczbKat* 310; Pirwłza tedy rzecz ktorey fie nam przeciw każe/ ieft Niepobożność/ kthora ieft fprzećiwna Pobożności *RejPosWstaw* [21²]; *MycPrz* I C3; *BiałKaz* D2; á wy złe obyczáie ich ná wyłługę łobie obroćić/ á z grzechow ich pomnożenie pobożności wálzey mieć możecie *SkarŻyw* 589, 595; *CzechEp* 368; A dobrze to Hieronym nápiłá/ iż Xiádz opuściłwzy pobożność/ gdy pocźnie niezbożności/ y niefprawiedliwości náśládownáć/ gorfzy ieft niż nayfrozłza/ y nayfprośnieyłza bełtya. *NiemObr* 156; *ArtKanc* L9; *ZawJeft* 35; potrzebác tego koniecznie/ ábyś nie dał mieścá/ w dułzy y funnieniu twym/ żadney nieprawości; á iáł fie z fercá [...] rozliczney pobożności. *LatHar* +2; *SkarKaz*)(3v.

W *porównaniu* (1): ále y cnotá wnich á pobożność/ iáko gdy drzewu korzenie poderzná/ włchłá. *SkarŻyw* A2.

W *charakterystycznych połączeniach*: pobożność mocna, osobliwa, szczera, ustawiczna, zakonna, zupełna; pobożność uczynkow, zwyczajow, życia; chwála pobożności, droga (2), duch (4), kształt (2), miłovník, nauka (3), nieprzyjaciel, pomnożenie (2), postawa, powinność, pozor, przykazanie, przykład (2), skutek, sprawowanie, tajemnica, wzgardziciel, znak, zwyczaj; (pod) pokrywká pobożności (2); pobożności chronić się, dochodzić, pilnować (pilnujący) (4), przestrzegać, strzec się, trzymać się, (na)uczyć (4); do pobożności pochop, przeszkadzac, przyłęczyc się, wieść (przywodzić) (2), wzbudzający; od pobożności odwodzić; pobożności ofiarowác, powod dawác, przywyknáć, chuć ku pobożności, gotowy, napominać (się) (2), pobudka, pochopny, potrzebny, przeciwny, upominać, zapalony, zwyczáić się; pobożność brać, czuć, lżyć, miłowác (2), opuścić, ożywiác, popierać, poprawiác, rozmnażác, wspomagać, zgwałćić, znieważyc; pobożnościá brzydzić się, garadzić, náslugowác, poprawiác, przygotowác się, wojowác; z pobożnościá chowác zakon, używác [czego]; w pobożności dobry, oziębły, postępek, stałość, zaprawianie, życie; w pobożności pomnażác się, posilać, rość, sprawowác, utwierdzac, zatrzymać.

Zwroty: »w pobożności (wy)chowac, wychowany« (2:2): *RejPosWstaw* [41⁴]v; *KarnNap* F3; A ponieważ przednieyfyz iest koniec małżeństwa/ aby fię wnim dziateczki Pánu Bogu ná cześc w pobożności wychowały: dla tego łamego ftrzec fię heretyckiego towarzysztwa w małżeństwie potrzebá. *SkarŻyw* 153; *SiebRozmysł* L.

»w pobożności, ku pobożności, do pobożności (wy)ćwiczyć (się) (a. wyćwiczać); pobożności ćwiczzenie; w pobożności ćwiczzenie, wyćwiczony« = *exercere se ad pietatem Vulg* [*szyk zmienny*] (3:2:1;1:1:1): *KuczbKat* 5; *RejPosRozpr* c2; [*Krystus*] thu do nas ná ten fwiát przyść á síthąpić raczył/ iedno áby nas zupełnie á doftátecznie w prawdziwey á zupełney pobożności wyćwicył á poftánowił *RejPosWstaw* 21, 22, [41⁴]v; *BiałKaz* I4; *SkarŻyw* 527; Lecz świeckie y bábie básni odrzucay: á ćwicz fię ku pobożności. *WujNT* 1.*Tim* 4/7, 1.*Tim* 4 arg.

»żyć, żywot wieść w pobożności; w pobożności życie« [*szyk zmienny*] (10:3:1): *LubPs* D2v, I4v; *KrowObr* B3; *Leop* 1.*Tim* 2/2; *RejPosWstaw* 22v; *StryjWjaz* B4; *CzechRozm* 249; *KochPs* 147; bo poki ludzie Syná Bożego wćiele/ wzoru dołkonálego żywotá [...] niewidzieli: poty zupełnego wpobożności życia nie prágnęli. *SkarŻyw* A5; KTo tu chce Bogu służyć żywac w pobożności/ musí nędze vżyć y zamutkow dości *ArtKanc* K, L5, L9; *WujNT* 1.*Tim* 2/2; *SkarKaz* 348b.

Wyrażenia: »pobożność chrześcijańska (a. krześcijańska, a. chrystyjańska), katolicka« [*szyk* 12:8] (16:4): *KuczbKat kt*, 130; *WujJud* 109v; A ták gánimy wlyzftki ktorzy zárzucáią dobre vczynki/ á wżeteczną mową fwoią powiną Krześciańfką pobożność znieważáią *WujJudConf* 109; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *BiałKaz* I4; Iednoż też nam ku temu trzebá pobożności Chrześciańskiey/ trzebá dobrego á świętego żywotá/ ábyfmy iuz nieślużyli ciáłu/ Szátánowi/ y światu/ ále łámemu Pánu *KarnNap* B2v; *SkarJedn* 375; *SkarŻyw* A2v, 71, [474]; *NiemObr* 80; *LatHar* 19, 438; *WujNT przedm* 5; Ożywiay dobrotliwy Pánie/ pobożność Kátholicką *SkarKazSej* 688b, 683b, 697a, 702b. Cf »w pobożności chrześcijańskiej«.

»cnota pobożności« (6): Y nauczył ich Moyżefz boiazni Bożey/ y vkazał [!] im cnoty wżelakiey pobożności/ w ktorych fię Bog ich kochał *SkarŻyw* 481, A2v, 452, [474]; *SkarKaz* 116b; *SkarKazSej* 686a.

»pobożność fałszywa« (1): Lecz o tych Liłách dofyć/ ktorzy mydlą oczy Pobożnością fałszywą *KlonWor* 54.

»pobożność ku Panu Bogu, przeciw(ko) (Panu) Bogu« (2:2): Napirwey tedy o to fię ftárác máią rodzicy/ áby powinność pobożności fwoiey przeciwko Pánu Bogu záchowywali *RejPosWstaw* [41²]; *CzechEp* 200; *PowodPr* 3; *SkarKaz*)(3v.

»praw(dziw)a pobożność« (9): Przeto ktorzy w tym [*że jeden jest Bóg*] pismo potwarzáią/ łá ábo Zydowie/ abo Máchometowie/ ábo Epikurowie/ z trzody wieprzow/ wzgárdźciele Bogá y prawdziwey pobożności. *GrzegRóżn* F2v; *KuczbKat* 5; *RejPosWstaw* 21; *CzechRozm* 259; *CzechEp* 368, 388; *NiemObr* 16, 77; *WysKaz* 6.

»pobożność święta« [*szyk* 4:2] (6): *LatHar* 177; Dla pobożności świętey y posłufzenftwa rołkazánia Boże⁸⁰ Noe z lynámi fwemi w korabiu był záchowany. *KołakSzczęśl* C3, A2v, B4v, C2, C3.

»pobożność życia, żywota« (1:1): mieymy y pobożność żywotá/ ná wzor tego Symeoná. *SkarŻyw* 114; Ci Domicilli do wšelákíey pobożności Chrześcíańńkiego życia/ bárzo pomagáli/ przykładem y vpomináním *SkarŻyw* 435.

[Zestawienie: »gora pobożności« = *projektowany skarbiec pochodzący z dobrowolnych składek, przeznaczony na potrzeby państwa*: Dopomożcież założyć gorę pobożności W swojej miłej ojczyźnie z wrodzonej miłości *Apolog* 48 [cf »gora zbożności« s.v. 1. GORA].]

Szeregi: »bojaźń (boża a. ku Panu Bogu) i pobożność« [szyk 3:1] (4): *BibRadz* I 18d marg; A ofobliwie mam wielką poćiechę pracy tey moiey/ gdy pátrzę ná W.K.M. pobożność y boiaźń ku P. Bogu/ y ochotne do łłużby Bożey ferce *SkarKaz*)(3v,)(2v,)(3v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»chwała boża i pobożność« (2): *KołaKszczęśl* A2v; Tákżeć też máło ná tym miał Dyabeł/ iż we dni Bogu oddáne/ odráził ludzi od chwały Bożey y pobożności *PowodPr* 52.

»cnota(-y), (a, i) pobożność« [szyk 8:4] (12): Chryftus náłz [...] mocen ieft náłze nieprzyaciále fkrufzyć/ byleś my iedno iemu dobrze w pobożności y cnotách Chrześcíańńkich służyli. *SkarŻyw* 560, A2, 142, 306, 358; *CzechEp* 11; Ale pobożność y cnotá/ Rzadkie przypadki żywotá Czyni/ które cnotliwému Závłże lżejłzé/ niżli złému. *KochMRot* B3; *PudłFr* 61; *PapUp* A4v; *KołaKszczęśl* B4v; *SiebRozmyśl* L; *SkarKaz* 549b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 7 r.]

»pobożność, (i) czystość« (3): żebyłmy łpokoiny [lege: spokojny]/ y ćichy żywoth wiedli we wffelkíey pobożności/ y czyłtości [in omni pietate et castitate]/ boć tho dobra rzecz iełth *Leop* 1. *Tim* 2/2; *BiałKat* 196; *WujNT* 1. *Tim* 2/2.

»dobre obyczaje i pobożność« [szyk 2:1] (3): *RejPosWstaw* [41²]v; *KamNap* F3; nie máłz [w *Biblii katolickiej*] nic tákiego coby było ábo zdrowey Kátholickíey wierze/ ábo dobrym obyczáiom y pobożności Chrześcíańńkíey przeciwnego. *WujNT* przedm 5.

»pobożność, (i) nabożeństwo« [szyk 3:2] (5): *RejPos* 166v; Bo ktorzy z pobożności y nabożeńftwá tey Swiátości pożywáią/ nietrzebá w tym wátpić/ iż ták Syná Bożego łámi w się przyjmuią *KuczKat* 180, 235; *PowodPr* 82; *SapEpit* A4v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»prawda i pobożność« (2): *RejAp* 179v; Iáłność tedy Ewánielíey ś. prawdźiwie świeći w fercách wżytkich wierzących/ ktorą oświeceni będąc/ z drogi prawdy/ y pobożności/ włtępic nie mogą. *NiemObr* 84.

»sprawiedliwość i pobożność« [szyk 2:1] (3): *BibRadz* *Iob* 29 arg; *RejPosWicz*² 93v; owé zásię/ ktorzy łprawiedliwości [!] y pobożność popiéráią/ [Pan Bóg] nigdy nieopułcza *OrzJan* 33. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.]

»pobożność i swiátoqliwość (a. swiátość)« [szyk 3:1] (4): [kościoly odszczepienców] ludzie od swiátości y pobożności odwodzą/ ścieląc im do piekła przeltroną drogę *WujJud* 133v; *CzechRozm* 249; *NiemObr* 77; *WujNT* 125. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»pobożność a (i) uczciwość« (2): áby ich [dziatek] przykładem łwym złým [rodzicy] nie obrażáli á nie płowáli/ ktore ku pobożności á wćciwości wieś mieli. *RejPosWstaw* [41²]v. Cf »w pobożności i uczciwości«.

»pobożność i (abo) uczynki dobre« (2): *RejPosWstaw* [21³]; W tych tedy wiary punktách/ y we wŕzytkich innych (iáko y w pobożności y w wczynkách dobrych) zálecenie y chwałá ktorá Páweł S. dáie Rzymfkiemu kościołowi/ ieft wważenia godna. *WujNT* 520.

»wiara i (a) pobożność« (5): *KuczbKat kt*; *PowodPr* 14, 26, 57 *marg*; Iedno nas w wierze y pobożności Kátholickiey poŕilác y ożywiác nie przeŕtáy. *SkarKazSej* 683b.

Wyrażenia przyimkowe: »z pobożnością« = *pobożnie* (4): *BiałKat* 216; A iefli Pleban iefzcze k temu obyczáy/ ktorym ten Zakon był dan z Piłmá Spokaże/ tedy łatwie rozumieć będą Chrzeŕciánie/ z iáką pobożnością y z iáką pokorą ten Zakon od Bogá przyięty chowác [!] máią. *KuczbKat* 265, 359; *RejZwierc* 102v.

»w pobożności« = *pobożnie, będąc pobożnym* (30): *BiałKat* 196; *SkarŻyw* [223], 501, 560; Vzył lat fwoich w rádoŕci/ Służąc Bogu w pobożności. *KochMRot* A3v; *GosłCast* 44; *SkarKazSej* 696a. *Cf Zwroty*.

~ *Wyrażenie*: »w pobożności chrzeŕcijańskiej« (1): [król] ŕpáwiedliwie w pobożności Chrzeŕciánfkiey kroleŕtvo ŕpáwował. *SkarŻyw* 510.

Szereg: »w pobożności i uczciwoŕci« (1): Vpominam was áby nádewfzytko były prozby/ modlitwy y dziekowanía/ [...] zá wŕzytki ná zwierzchnoŕci poŕtánowione/ áby ŕpokoyne y čichy żywot wiedli/ wewŕzelákiey pobożności y wćciwoŕci. *KrowObr* B3. ~

Personifikacje (8): *ZawJeft* 32; *GrabowSet* C4; Co to zá dziecię będzie/ ktore ŕię ziawiło/ [...] Ktore żarliwoŕ modlitw ludzkich vproŕilá/ Nabożeńŕtvo przyięto/ pobożność powiá. *SkorWinsz* A2v; *SapEpit* A4v.

W połączeniu szeregowym (1): Bo tám márfzałkiem łákomŕtvo/ á tu záfię pobożność/ ŕkromnoŕ/ poćciwoŕ/ żywot ŕpokoyne á pomierny *RejZwierc* 122.

W przeciwstawieniu: »łákomŕtvo ... pobożność« (1): *RejZwierc* 122 *cf* *W połączeniu szeregowym*.

Wyrażenie: »ŕwięta pobożność« (1): Baczę dobrze przyczynę/ kto to wŕzytko ŕpáwił/ Sam čás przyŕzły weŕela tákiego nábawił. W ktorym ŕwięta pobożność ŕlub poŕtánowiá/ Tobie Oycze pobożny cną Kŕŕiężnę zlećilá. *SapEpit* A4.

Szeregi: »pobożność z nabożeńŕtвом« (1): Czárt nań z pieklá łuk čiágne by mu zádał trwoę: Ale niewinnoŕ z wiará ŕercá dodawáią/ Pobożność z nabożeńŕtвом z góry go wołáią. *KochMRot* C.

»prawda z pobożnością« (1): Przy twych Dekretách prawdá z pobożnością Záwŕze przebywa/ ŕtrzegác ich z pilnoŕciá *SzarzRyt* A3v.

Iron. [czyja] (1):

Szereg: »cnota i pobożność« (1): *Toxica qui praebens illi fub corpore Christi, Manducanda facro pane uenena daret, etc. (marg)* Illi: id est Henrico septimo. Cnotá Włofká y pobożność. (–) *StryjKron* 597.

W przén (12) : Iuż cnotá ŕławá/ pomiernoŕ/ poćciwoŕ/ pobożność dawno záziębłá leży *RejZwierc* 71; *MycPrz* I A2v; ná nich [żywotach ŕwiętych] iáko ná ŕytnych y zdrowych potráwách/ pobożność wŕercách ludzkich tyłá *SkarŻyw* A2; w piŕmie S. wielkie vpodobánie y ochłodę duchá ŕwe⁸⁰ máiąc/ onym deŕdzem polewał [ŕw. Antoniusz] w ŕiane y buynie wŕchodące drogie y wonne ziołá pobożności zakonney. *SkarŻyw* 542; Zbiegáli [Piotr i Paweł] okrąg ziemie y morzá/ wykorzeniáiąc

grzechy/ á pobożność w fercách ludzkich/ w ktorých niewierność pánowála/ sieiąc. *SkarŻyw* 595; *NiemObr* 80; Tu [w grobie Macieja Mieleckiego] powagá/ tu ludzkość/ dziélność nie obięta: Tu poległa pobożność/ y tu cnotá święta. *PudłFr* 61; A mędrscy oni/ tylko oglądáli Páná/ y onemu się pokłonili: ále ty y przyiąc go możelz. Wízakoż ofiárny Pánu złoto wítrzymięzliwości y pobożności *LatHar* 197; W Iozephie iest zwierciádło cnoty/ pobożności *GosłCast* 10.

Zwrot: »świecić pobożnością« (3): Niechay kápłani twoi świecą pobożnością *KochPs* 195, 196; *GosłCast* 44.

a. *Objawy pobożności, czyny pobożne* [w tym: pl (4)] (5): *RejPosWiecz*² 93; Dzięfięcinj ípráwiedliwie dáwac iest pobożność Ewaⁿgelicka: wydzierác ie/ iest rozboýftwo. *PowodPr* 23 marg; Pan Bog świętá fwoie zowie vkochánemi ábo vpiefzczonemi/ w ktore człowiek/ opuściwłzy zabawy świeckie/ y fwąwolą/ złe myśli/ mowy/ y vczynki/ áby się vciefzył y vkochał w sámym Bogu/ chwale iego/ y pobożnościách iemu wdzięcznych. *PowodPr* 51; *SkarKaz*)(3v.

Wyrażenie: »pobożności święte« (1): Sćiány [kościóła serdecznego] niech będą: nádzieiá w obietnicách Bożych/ y czekánie wízelákicy z niebá pomocy, y ony cztery główne cnoty. Mądrość duchowna/ ípráwiedliwość/ czyłtość y męłtwo/ z innemi pobożnościáchmi świętymi/ ktore z nich pochodzą. *SkarKaz* 457a.

b. *W pogaństwie* (2):

pobożność czyja (1): Ofzukały się króla Tefálłkięgo cory/ A oycá nieboraká ielcze bárzięy/ który Dác gárdło musiał/ dla ich głupięy pobożności *KochFrag* 21.

Wyrażenie: »pobożność ku bogom« (1): Daleko iednak íromotnieýłza rzecz iest przyięgę złámác/ co ták bárzo ważyło v Egíptow/ że włzyfscy krzywoprzyięzcy ná gárdle karáni byli/ iáko ci ktorzy pobożność ku Bogom zgwałćili *Phil* F4.

2. *Sprawiedliwość, uczciwość, uczynność* (12): Záchowayże we włzyftkim/ miarę s pobożnoćią/ Nie dáy się fwiátu łudzić/ z iego wízetecznoćią. *RejZwierz* 142v.

pobożność czego (2): *SkarJedn* A5v; Ná początku światá/ poki w łudziech óstrzeýłzy był rozum/ y pobożność cnot wíęłłza/ Práwá było nie potrzebá. *SkarKazSej* 697a.

pobożność czyja [w tym: pron poss (3), G pron (1)] (4): DAwid [...] powiedział/ [...] żadnegom nie widzyał/ Ktory tu ípráwiedliwie/ w fwey pobożności trwał/ Aby y s potomftwem fwym/ chlebá gdzye ízukać miał. *RejZwierz* 123v; *RejZwierz* 130v, 174v; FRáłzka Cnotá powiedział Brutus poráżony: FRáłzka kto fye przypátrzy/ ráłzka z káżdey ítrony. Kogo kiedy pobożność iego rátowála? Kogo dobroć przypadku złęgo vchowála? *KochTr* 11.

W połączeniach szeregowych (3): Drugićby powiedział iáką w cudzych kráiach widał ípráwiedliwość/ pobożność/ czuyność/ ćwiczenie/ owaby cie też wždy co rułzyło. *RejZwierz* 160; *Phil* D2, I4.

W przeciwstawieniach: »pobożność ... chciwość, łupiestwo« (2): *RejZwierz* 48v; gdyż ták żadna pobożność/ żadna łłufzność y ípráwiedliwość być nie może gdzie chciwość pánuie. *Phil* I4.

Szereg: »stateczność a (i) pobożność« (3): Temu cnotliwemu [szlachcicowi] potym vrodził się fyn/ y iuz był dla onego fyná odmienił onę łtátheczność y onę pobożność fwoię/ y począł był iákos przyłakomłzym nábywác á przyczyniác oney máiętności fwoiey *RejZwierz* 174v, 124v, 130v.

Synonimy: 1. *bogobojność, świątobliwość*; 2. *sprawiedliwość, uczciwość*.

Cf **NIEPOBOŻNOŚĆ, POBOŻENSTWO**

EW, AL